

L'APUNT

Quin preu pagaríem per la felicitat?

Lluís Llorc

Què acceptaríem pagar, suportar, a canvi de la felicitat? I si la nostra felicitat i benestar depengués del dolor d'un tercer? D'un nen? La felicitat és banal, intel·lectualment parlant? En canvi, per què l'art accepta obertament el mal i el dolor? Quins elements hauria de tenir i no tenir una societat que aspirés a la felicitat col·lectiva? Aquestes i altres preguntes les planteja la mítica autora nord-

americana de ciència-ficció Ursula K. Le Guin (1929-2018) en un sol conte, *Quienes se marchan de Omelas*, bellament i luxosament editat per Nórdica, amb efectives il·lustracions d'Eva Vázquez i traducció de Maite Fernández. Un llibre objecte amb un magnífic contingut. El plantejament de l'autora es tanca de manera desassossegada, perquè no tothom accepta el preu. I marxem.

Jamaica Kincaid és una autora amb un lloat recorregut de qui ara podem llegir en català la novel·la 'El meu germà'

Paraules justes i honestes

Lluís Llorc
BARCELONA

Jamaica Kincaid va néixer el 1949 a Antigua, una petita illa del Carib, colònia d'Anglaterra fins al 1967. El 1965, amb 17 anys, va ser enviada a Nova York, on va treballar com a *au-pair*. Fins aleshores, havia viscut "una vida de pobresa, de mancances, de crueltat i humiliació, de privacions i enganys", hi llegim. A Nova York, va començar a estudiar fotografia i a escriure articles periodístics. Va treballar a *The New Yorker*. Actualment, viu a Vermont i ensenya literatura creativa a la Universitat de Harvard.

Després de *Lucy* i d'*Autobiografia de la meva mare*, Les Hores ara publica el tercer títol d'aquesta autora, *El meu germà*, amb traducció catalana de Carme Geronès. Totes tres, com en general les obres de Kincaid, amb un fort component autobiogràfic, personalment honest i literàriament concís. Quan es diu el que cal i com cal, ja no cal allargar més. "Mai no escriuria «ella obre la finestra, mira fora i sospira». Escric el que considero que és necessari, amb les paraules justes, sense afegir-hi res de superflu. Les paraules

diuen allò que han de dir, però també porten implícites més lectures i sentits que, de vegades, poden no ser obvis. No m'agrada el lector que s'empassa les lectures de manera acrítica; m'agrada un lector despert, activat davant el text, buscant més enllà de la primera accepció", explica l'autora en una entrevista a distància, en pijama dins del llit, bevent

"Que ens posin en llistes és un insult per a la professió", opina Kincaid sobre el premi Nobel

un cafè i amb un parlar agradable i distès.

Jamaica Kincaid reflexiona sobre la influència i les limitacions socials de la raça i el gènere, i aprofundeix en els mons interiors dels seus personatges amb una força potent, desafidora i misteriosa. El seu nom ha sonat per al Nobel de literatura. I a ella li bufa. "Que ens posin en llistes, d'alguna manera competint en una mena de lote-

ria, és un insult per a la professió d'escriptors; és humiliant. Quan vaig començar, no sabia que hi hagués premis i reconeixements. Només volia escriure. Tenia la necessitat de fer-ho, però no a canvi d'aquesta mena de recompenses. Quan em truquen per preguntar-me alguna cosa sobre el Nobel, penjo el telèfon." En aquesta ocasió, no ho va fer.

Devon Drew, el germà petit de Jamaica Kincaid, va morir de sida el 19 de gener del 1996, tenia 33 anys. L'obra explica la vida i la mort del seu germà, però també la història de la seva família a l'illa d'Antigua, una constel·lació centrada en la figura poderosa i de vegades amenaçadora de la seva mare.

Kincaid va escriure el text només un any després de la mort del germà. El va començar abans, de fet. "El llibre té dues parts. La primera la vaig escriure quan el meu germà era viu. Ni el vaig publicar, ni l'hi vaig ensenyar a ell. Si no hagués mort, potser mai no hauria publicat aquest llibre." En una presentació, va coincidir amb una dona que coneixia el germà, d'Antigua, d'una associació de suport als malalts de sida. I l'autora es va adonar que podia

Jamaica Kincaid confessa que no té cap interès en premis com ara el Nobel ■ LES HORES

aprofundir més en la vida del germà, de la mare, dels malalts i de la seva illa.

Tot plegat conforma un relat sincer, per moments commovedor però mai carrincló, que aprofundeix en la incomunicació de les relacions familiars i que exposa, d'una manera contundent, diferents sentiments davant de la mort. "L'estigma al voltant de la sida era brutal, més en una illa com Antigua, que era molt homòfoba." La meua mateixa família no acceptava que el meu germà fos gai. Em sap molt greu haver estat cega davant l'homosexualitat del meu germà. Tot i que tenia elements per adonar-me'n, no ho veia. L'hauria pogut acceptar i ajudar. L'Antigua actual ha canviat, ja no són tan homòfobs. Fa

"L'estigma al voltant de la sida era brutal, més en una illa com Antigua, que era molt homòfoba"

anys, no t'haurien matat, però sí humiliat. Ara, ja no; estan molt més al dia."

També escriu sobre la seva mare, "una dona molt inusual, molt brillant". "Va ser una bona mare, però també una mala mare. Podria haver fet coses molt interessants si no hagués tingut fills. I en va tenir quatre."

Les seves complexes relacions familiars queden paleses en un canvi de

nom. De naixement, es deia Elaine Cynthia Potter Richardson. "Em vaig canviar el nom perquè no volia que els meus pares sabessin que jo escrivia. Donaven per fet que fracassaria, i preferia mantenir-los al marge. Amés, jo escrivia sobre ells! A banda, el cognom Potter del pare, en no estar casat amb la mare, no era lícit. I ell mai no em va reconèixer com a filla. I el Richardson de la mare... Pertanyia a una família benestant, però va ser desheretada. Per tot plegat, el meu nom de ploma va acabar sent el meu nom per a tot. Recuperar noms africans és una tendència molt forta entre habitants d'antics països colonitzats. Jo vaig participar d'aquest moviment sense ser-ne conscient; coses que saps sense saber, com una consciència històrica." ■